

Framtida skolorganisation i Sotenäs kommun

Nulägesbeskrivning:

Sotenäs kommun bedriver idag skolverksamhet vid fem enheter, Bovallstrand årskurs F-6(68elever), Hunnebostrand årskurs F-6(154 elever), Smögen årskurs F-6(61 elever), Kungshamn/Åsen årskurs 3-6/F-2(144/110 elever) och Sotenässkolan årskurs 7-9(234 elever). Totalt 771 elever. F står för förskoleklass.

Bovallstrand och Smögen genomför undervisning i B-form, alltså flera årskurser i samma undervisningsgrupp, vilket har försvårats sedan införandet av nationella prov i årskurs 3. Vid ett tillfälle var inte eleverna vid en skolenhet tillräckligt många för att kunna genomföra nationella prov, dessa elever flyttade till annan enhet.

Sotenässkolan kan vara på väg mot tre paralleller i årskurserna 7-9, osäkerheten här är beroende på mottagande av ensamkommande barn.

Födelslotalet i kommunen har sjunkit till att senaste åren varit mellan 60 och 70 barn per år, 2013 var det 49 barn och 2016 var det 55 barn att fördela på 4 stycken F-6 skolor.

Undervisning bedrivs enligt nationell antagen timplan som innehåller 16 ämnen i 1-6 och 17 ämnen i 7-9. I varje ämne skall behörig och legitimerad lärare undervisa och i årskurserna 6-9 sätta betyg, vilket gör det svårt att rekrytera till små enheter då det inte finns underlag för heltidstjänster. Med små skolor i denna bemärkelse kan gränsen sättas vid 8 lärartjänster för 1-6 och 24 lärartjänster för 7-9, med dagens lärartäthet med 12 elever per lärare skulle det ge ungefär 100 elever för tidiga årskurser och 300 elever för senare årskurser.

Av Bovallstrand skolas 68 elever kommer 51 elever (75 %) med skolskjuts från landsbygden, av Hunnebostrand skolas 154 elever kommer 35 elever (22,7 %) med skolskjuts från landsbygden, av Kungshamn skolas 144 elever kommer 41 elever (28,4 %) med skolskjuts från Väjern, Hovenäset, Örn och Malmön, av Åsenskolans 110 elever kommer 27 elever (24,5 %) med skolskjuts från Väjern, Hovenäset, Örn och Malmön, av Smögen skolas 61 elever kommer 8 elever (13,1%) med skolskjuts från Väjern.

Sotenässkolans upptagningsområde är hela kommunen.

Likvärdiga förutsättningar:

Med dagens resursfördelningsmodell fördelas i första steget lärartjänster helt utifrån antal elever. För att täcka så att undervisning är genomförbar tilldelas därefter Smögens skola och Bovallstrands skola 0,5 tjänst extra. Skulle samma lärartäthet gälla på alla F-6 skolor skulle Kungshamn/Åsen tilldelas 2 tjänster till och Hunnebostrands skola 1,3 tjänst till. (Kostnaden för en heltidstjänst beräknas till 535 000 SEK.)

Skolbarnomsorgen, Fritids, har jämförbara förutsättningar och kan jämföras med skolan organisatoriskt.

Riskerna är att med befintlig skolorganisation få ökade personalkostnader för att klara legitimationskrav och kompetensbehov.

Att klara de minsta skolornas behov kan medföra merkostnader jämfört med de andra skolorna.

Vi riskerar även att få lägga en stor del av de ekonomiska resurserna på lokaler istället för på kärnverksamheten.

I utredningen *Likvärdiga förutsättningar - Översyn av den kommunala utjämnningen* (SOU 2011:39) görs antagandet att en optimal skolstorlek för åk 1-5 skulle vara 200 elever och att merkostnader uppstår vid

ett elevantal under 100. Motsvarande uppgift för åk 6-9 skulle vara 400 respektive 150 elever. Dessa siffror har utredningen tagit fram med stöd av Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser. Man har valt årskurserna 1-5 och 6-9 utifrån att fler och fler skolor organiserar sig på detta vis.

I en utredning som Sweco har gjort för Bollnäs kommun framgår att en F-6 skola med 80 elever har svårt att klara det väsentliga för hög kvalitet, ”skapa organisation som ger förutsättningar för lärare att tillsammans planera, undervisa, utvärdera och utveckla”.

Med 120 elever kan det troligen fungera men 240 elever är att föredra då det ger möjlighet till parallella klasser i årskurserna.

Det skall också sägas att det finns inga belägg för att små skolor har lägre resultat eller måluppfyllelse. Det finns tvärtom underlag som säger att små skolor är gynnsamma för vissa grupper, mest där skolan behöver vara extra kompensatorisk.

Det svåra att tolka här är att alla skolor i Sotenäs kommun hamnar i kategorin små skolor.

Förutsättningar för framtida organisation:

Vad har vi?

Vad behöver vi?

Vad behöver ändras? (På kort och lång sikt)

Förutsättningar utifrån vikande elevunderlag, fortsatt kvalitet och måluppfyllelse, attraktiva tjänster, investeringsbehov, resursanvändningen.

Alla skolenheter är mer eller mindre otidsenliga, den bäst anpassade enheten utifrån dagens behov är Åsensskolan. Detta skiljer sig inte mot övriga Sverige, många skolor byggdes på 60-70:talet.

Mycket yta är av ”icke pedagogisk” art såsom stora korridorer och skolorna saknar både grupprum och större samlingsalar.

”Varje barn beräknas behöva en inomhusyta (LOA) på 10 m² oavsett om det är en förskola eller skola enligt en beräkningsgrund man använder i Göteborg. De 10 m² per barn innefattar även skolans och förskolans gemensamma utrymmen som specialsalar, bibliotek, toaletter, matsal, storkök, förråd, korridorer, trapphus, elevhälsa, expedition och personalutrymmen.”

I dagsläget har Sotenässkolan 24,5 m²/elev, Kungshamnns skola 19,5 m²/elev, Åsensskolan 10,9 m²/elev, Smögens skola 25,6 m²/elev, Bovallstrands skola 23,5 m²/elev, Hunnebostrands skola 25,3 m²/elev.

En inventering är gjord av på uppdrag av fastighetschef. Den visar att våra skolfastigheter är i olika grad i behov av underhåll.

En sammanställning av kostnader för eftersatt underhåll visar följande:

Skola	Eftersatt underhåll	Planerat underhåll 100kr/m² och år
Smögens skola:	Under 2 miljoner SEK	160 000 SEK/år
Bovallstrands skola:	Under 2 miljoner SEK	160 000 SEK/år
Åsensskolan:	Mellan 2 och 4 miljoner SEK	120 000 SEK/år
Hunnebostrands skola:	Mellan 2 och 4 miljoner SEK	390 000 SEK/år
Kungshamnns skola:	Över 4 miljoner SEK	280 000 SEK/år
Sotenässkolan:	Över 4 miljoner SEK	580 000 SEK/år

Eftersatt underhåll är kostnader som måste åtgärdas först för att sedan kunna nå målet på ca 100 kr/m² och år i planerat underhåll fortsättningsvis. Bilagt finns underlag för respektive skola mer detaljerat.

I **Bilaga 1** finns ekonomiska underlag för de olika skolorna.

I **Bilaga 2** finns en sammanfattning över skolornas driftkostnader och underhållsbehov.

I **Bilaga 3 till 8** finns underlag för varje enskild skolas standard.

”Undervisningslokaler av god standard avseende till exempel akustik, ventilation och luft, ljus samt goda sanitära förhållanden är några av grundkraven för en väl fungerande inlärningssituation.” Taget ur SKL:s skrift ”Klarar den lilla skolan de stora kraven?”

Nya krav på undervisningen ställer nya krav på undervisningslokalerna.

Önskade effekter av en framtida skolorganisation:

En tydlig strategisk användning av resurser.

Ge likvärdiga förutsättningar.

Klara lärarbehörighet i alla ämnen.

Rekrytera skickliga engagerade lärare.

Öka lärares möjligheter att arbeta mer tillsammans

Öka rektors möjlighet att dagligen leda verksamheten.

Skapa åldershomogena undervisningsgrupper i alla årskurser.

(Åldersblandade grupper nämns som en orsak till de fallande resultaten i PISA-undersökningen utifrån att enskilt arbete är vanligt i åldersblandade grupper.)

Sammanfattningsvis:

I framtida skolorganisation är förmågan att skapa förutsättningar för lärare att tillsammans planera, undervisa, utvärdera och utveckla en central framgångsfaktor.

Förslagen som är ställda skall jämföras med nuvarande skolorganisation med fyra F – 6 skolor med fritidshemsverksamhet och en 7 – 9 skola, totalt 40 klasser.

Läsåret 2018/19 är prognosen att:

Sotenässkolan har 205 elever

Hunnebostrands skola har 160 elever

Kungshamns skola har 146 elever

Bovallstrands skola har 68 elever

Smögens skola har 57 elever

Åsensskolan har 92 elever

Nuvarande organisation följer inte ovan nämnda önskade effekter men kan uppfylla andra samhälleliga aspekter som gör att den förordas. Dessa aspekter kan vara:

- * Föräldrars trygghet. Att lämna sina barn på ett större avstånd kan vara en svår tanke.
- * Föräldrars svårighet att få vardagen att gå ihop underlättas med en skola i närområdet.
- * Samhällets överlevnad. Viljan för småbarnsfamiljer att flytta till orten eller att välja att bo kvar kan påverkas, forskning visar dock inte detta (**Bilaga 9**).
- * Närsamhällets engagemang för sin egen skola.

Argumenten är hämtade från SKL:s skrift ”Klarar den lilla skolan de stora kraven?” **Bilaga 10**

Följande förslag bygger på prognos om antal barn läsåret 2018/2019.

Delningstalen för klassindelning blir enklare och klasserna behöver inte bli åldersblandade. Samtliga förslag minskar lokalbehovet och de kostnader som följer med det såsom kost, städ, fastighetsskötsel och fastighetsunderhåll.

Två av förslagen kan genomföras inom nuvarande fastigheter.

Två av förslagen innebär nybyggnation, vilket på sikt ses som nödvändigt utifrån nuvarande fastigheters beskaffenhet.

En ökad skolskjutskostnad tillkommer i södra delen.

I norr kan de befintliga skolskjutslinjerna användas inom förslag 1-3, vilket inte ger den kostnadsökningen. Vid förslag 4 ökar skolskjutskostnaderna även här.

Ett scenario kan vara att starta processen enligt förslag 1 eller 2 för att ge tid till att projektera för alternativ 3 eller 4.

Förslag 1:

En F – 6 skola i norr, en F – 6 skola i söder och en 7 – 9 skola.

Detta förslag kan rymmas inom nuvarande fastigheter och en nybyggnation kan planeras under tid.

Utifrån nuvarande underlag skulle det 2018/2019 ge 14 klasser med 228 elever i norr, 14 klasser med 295 elever i söder och 9 klasser med 205 elever i 7-9. Totalt 37 klasser.

Både f – 6 i norr och söder skulle bli tvåparallelliga och 7-9 treparallelligt.

Förslag 2:

En F – 5 skola i norr, en F – 5 skola i söder och en 6 – 9 skola.

Även detta förslag kan rymmas inom nuvarande fastigheter och nybyggnation kan planeras under tid.

Utifrån nuvarande underlag skulle det 2018/2019 ge 12 klasser med 195 elever i norr, 12 klasser med 266 elever i söder och 12 klasser med 267 elever i 6-9. Totalt 36 klasser.

Även här skulle det bli tvåparallelliga skolor i norr och söder samt treparallellig 6-9 skola.

Detta förslag skulle ge ett större handlingsutrymme för de äldre årskurserna, till exempel tidigare språkval.

Förslag 3:

En F – 6 skola i norr och en F – 9 skola i söder.

Detta förslag innehåller en nybyggnation som ersätter Smögen skola, Kungshamns skola, Åsensskolan och Sotenässkolan.

Utifrån nuvarande underlag skulle det 2018/2019 ge 228 elever i norr och 500 elever i en F – 9 skola i söder. Antal paralleller är som i de förra förslagen. Totalt 37 klasser.

Förslag 4:

En F – 9 skola i kommunen.

Detta förslag innehåller en nybyggnation som ersätter alla nuvarande skolbyggnader.

Utifrån nuvarande underlag skulle det 2018/2019 ge en F – 9 skola med 728 elever.

Skolan skulle bli treparallellig rakt igenom. Totalt 30 klasser.

Antal klasser i Sotenäs kommun läsåret 2015/2016 är 40.

En sammanställning visar antal barn 2018/2019 och fördelning utifrån de olika förslagen, främst förslag 1 och 2. **Bilaga 11.**

I tjänsten

Lars Bennersten
Förvaltningschef